

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A
19/31
martiu.
1867.

Ese in fie-care septemana odata, adeca dominec'a
contienendu o cóla si diumetate.

Pretulu pentru Austria
pe Febr. — Sept. . . . . 5 fl. —
pe Febr. — Dec. . . . . 7 fl. — cr.

Pentru Romania
pe Febr. — Sept. doi galbeni.

Nr.
12.

Cancelari'a redactionei

Strat'a morarilor Nr. 10.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

III
cursu
anualu.

La o dama romana.

Tu vrei s'e-ti spunu, acuma de ce nu te iubescu?
E bine! me asculta si afla ce gandescu:
Esti juna si frumoasa ca rós'a de campia,
Si ochiulu teu dorerea o schimba 'n bucuria.
Ér fruntea ta se pléca sub gându-ti amorusu,
Ca crinulu primaverei in ventulu caldurosu.
Pe budi'a-ti rumenióra, trecandu a ta suflare,
Intr'unu profumu de róse si-ia a sa schimbare;
Dar candu totu spui, câ némulu ti-e stralucitoriu,
Amoru-'ntórce capulu si fuge ridietoriu.

Sé te iubescu pe tine? dar anim'a ta-e vechia
Si generositatea nu 'ncanta-a ta urechia.
Vedu sufletulu teu, draga, sub velu-i graciosu
S'ascunde ca unu verme prin crinulu celu frumosu.
Patriotismu, virtute, frumoasa cugetare,
Sunt nesce simtieminte ce anim'a-ti nu are.
O forma analoga ea, draga, de-ar avé,
Ar fi cu plete albe si dintii i-arú cadé.
Asié te vede inse alu meu teneru amoru,
Si de aceea, draga, elu sbóra ridietoriu.

Arunc' a ta privire p'o anima uscata,
Ce egoismu-'nchide si micsiorarea 'mbéta,

P'o anima ce-e muta, ca unu mormentu fiorosu,
La totu ce este nobilu, placutu si generosu;
Acea va 'ntielege candu tu vorbesci in lume
De auru, de cordele, de titluri si de nume.
Eu voiú o vale verde pe teneré'ti'a mea,
Si-o flóre graciósa sé plecu capulu pe ea:
Si-acolo l'a mea tiéra, visandu eu in tacere,
S'adormu pe sinu-i dulce, cu frageda placere.

Dar tu vrei auru, titluri; si teneru-mi amoru
La sunetulu monetei s'aventa ridietoriu.

De vrei sé-mi fii iubita, vin' câtra tiermulu vietiei,
In care totu e dulce ca visulu teneretiei.
Acolo, draga dulce, atátu te voiú iubi,
Câtu riulu de placere in calea-i s'ar oprí,
Si stelele in spaciú s'aru sparge voluptóse
La ale gurei mele sioptiri armonióse.
Dar vai! a ta gândire, pe candu eu ti-vorbescu,
S'aventa dupa titluri, ce visele-ti rapescu.
Si-amorulu meu, o draga, tu vedi, s'aventa sbóra
Ridiendu de betraneti'a-ti ce anim'a-ti congióra.

Dimitriu Bolintineanu.

FATALITATE SI NOROCU.

— Novela originala. —

(Urmare.)

Dimitriu acumă putea fi indestulitu cu sórtea sa, — dar' cu tóte aceste nu potemu díce că s'aru sentî fericitu. Noroculu i suridea abunaséma, inse noi scimu bine că acelu surisu, acea favóre a sórtei multu se póte asemená cu radiele sórelui de primavéra, care incaldiesce unu mormentu, — dá, fericirea lui erá inmormentata, anim'a lui ascundea acestu mortu, care asceptá — *invierea*. — Acele bucuríi, ce gustá elu candu si candu, nu erau fericire, ci florile crescute din acelu mormentu . . .

Dar' si aceste bucuríi trecatórie, bucuríi fragede ca florile dioriloru, usioru se ofeliau prin arsítia doreriloru, — multu se mahniá elu in ascunsu, si dóra nime n'aru fi cugetatu că e machnitu candu neinctatu se aretá cu voia buna . . . dieu, că si avea elu destule cause de superare . . . de o parte se bucurá, că a potutu ajunge la o stare buna, nu pentru sine, ci mai multu pentru că putea sê ajutore serman'a familia a nefericitului seu amicu, de alta parte inse multu lu-mahniá vediendu, că serman'a mama, Tincutia nefericita, neintreruptu patimea fiindu cuplesita de doreri, — ea gelea pre iubitululu seu sotiu, si acésta gele i scurtá dílele . . . abunaséma ea nu va trái multu si atunci cine se va ingrigí de biét'a orfana . . . de iubit'a sa fetitia, pentru carea numai ar mai dorí sê tráiesca ?

Ddieu e bunu si s'a ingrigí de cei orfani, díce crescinulu bunu, inse óre acésta credintia póte dá mangaiare deplina ? . . . Neci candu, — neci candu . . . dícu éra cei ce patimescu.

Patimele slabescu, patimele intarescu credinti'a.

Multu se ingrigiá Dimitriu si de amórea sa, — iubea pre Letitia, si ea pre dinsulu, — erau inse obstacule cari impedecau realisarea fericirei loru . . . in fine inse rigórea parintiloru fetei mai slabí, si tenerii fericiti credeau acumă că sunt in ajunulu fericirei loru . . .

Cine va poté descrie bucurí'a acestora, candu intielesera, că dlu Angelescu si dn'a Zoitia sunt gata de a se invoi ? . . . numai a sentî potu unii, ér' a descrie *nime* nu e in stare . . . bucurí'a mare . . . bucurí'a nemarginita . . . cine va fi atátu de indresnetiu, sê se incerce a descrie bucurí'a, fericirea infinita ce contopesce dóue anime iubitorie ? . . . condeiulu cade . . . graiulu amutiesce, neci chiaru cei ce o sentu nu o potu

spune, dar' inca cei ce neci nu sciu — ce e aceea ?

Sermani incercatori!

Erá o díua de primavéra, o díua splendida, frumósa si farmecatória ca fericirea teneriloru . . .

La dlu Angelescu erá si díua de serbare, serbarea cununiei lui Dimitriu cu Letitia.

Pe strad'a Lipscaniloru treceau carete pompóse cu domni mari, cu dómne si damicele plapande, gracióse . . . cu girlande fantastice pe capu . . . caretele sborau in curtea domnului Angelescu.

Sê intrâmu si noi in casa, trecemu in salonu, — abunaséma vomu avé intrare, că-ci suntemu cunoscuti de demultu cu persónele principale.

Ací vedemu o cununa frumósa de óspeti, — ací e domnulu Angelescu, dn'a Zoitia . . . apoi tenerii fericiti . . . si inca mai nesce cunoscuti vechi, cu cari amu facutu cunoscintia inca la inceputulu istoriórii nóstre . . . neci n'amu fi cugetatu . . . Chiru Danila si cocón'a Rusandra inca sunt de fatia . . . cum au ajunsu si ei ací ?

Dar' cum sê nu vina parintii la nunt'a fiului loru ? — chiaru că aru fi frumosu, déca aru tiené man'a pana 'n vecii veciloru, — Chiru Danila si cocón'a Rusandra surideau, ba rideau, ~~ata, oata de sine impredina cu celaiati de fatia,~~ — e nunta, trebuie sê ridemu si sê ne veselimu déca suntemu la nunta si sê plangemu daca asistâmu la ingropatiune.

Ei, dar' inca nu s'a esecutatu cununí'a; — nu face nemica, că-ci indata va fi si aceea, numai sê vina nanasiulu si nanasi'a, apoi voru merge frumosu la beserica, unde tenerii voru jorá credintia pentru totu de un'a . . . ceremonia éca pentru forma numai, că-ci ei au joratu acumă credintia pentru eternitate, nime nu va fi in stare sê nimicésca amórea, credinti'a loru, — abunaséma numai éca-asié pentru forma, pentru ca sê necasiésca pre bietii teneri cu ceremoniele cununiei, — ei, dar' multe se potu intemplá pana ce voru trece ei si peste acele — „ceremonii.“

— Numai de aru vení odata nasiulu si nasi'a ca sê mergemu . . . s'a si superá dóra parintele Sofronie, că e multu de candu ne ascépta la beserica . . .

Astfelu si-esprimá nepacienti'a unu vatavu de nunta, si candu a dísu aceste, fâra indoiéla a esprimatulu si nerabdarea teneriloru . . . dar' éta că se aude venindu o careta nóua . . . „abunaséma ei voru fi“ . . . dísera siopotindu unii si

altii, — pucina rabdare inca, si . . . éta câ se deschidu aripele usiei, inse nu e nasiulu, nici nasi'a, — ci — printiulu Marchilachi.

— Dar' cine l'a chiamatu pre ast'a? dîse dlu Angelescu *sioptindu* cu óresi-care nemul-tiamire dómnei sale.

— Eu nu, *atâta* sciu! respunse dn'a Zoitia.

Printiulu Marchilachi intrandu in sala aretá câ e suprinsu, se inchinà adencu, apoi grabì sê sarute man'a dómnei Zoitia.

— Dómna . . . ! — dîse printiulu pasîndu câti-va pasi indereptu — permite-mi a Ve cere scusarea pentru câ mi-am luat libertatea a Ve conturbá . . . cumu vedu aice sum óspe nechiamatu, deci me voiú retrage . . . eu nu scieam si nici câ sciu cârei impregiurâri potú multiamí câ sum fericitu a salutá o cununa atâtu de frumósá de óspeti . . .

— Se póte? dîse dn'a Zoitia camu indignata de prefacerea printiului, — se póte sê nu scii, asta-di vomu serbá cununi'a . . . ?

— Domnisiórei Letitia?! intrebà printiulu cu suprindere.

— Asié'e!

— Ve incredintiezu dómna, câ nu scieam nemica . . . facusem unu voiagiú si numai a séra am ajunsu . . . ceru scusâriile dvóstre . . .

— Nu face nemica, poteti remané de Vi-e cu placere! dîse dn'a Zoitia ca sê gate mai curendu cu óspele nechiamatu.

Spre norocire éta câ a sositu si cei doriti si multu asceptati, — nasiulu si nasi'a cerura scusare pentru câ au intardîatu asié multu.

— O! me rogu, nu face nemica! reflectara toti din tóte partile.

Acuma se gateau sê plece, candu éta printiulu Marchilachi se apropià éra câtra dn'a Zoitia si cu o vóce 'nalta dîse:

— Me rogu, dómna, cine e fericitul care va posiede man'a domnisiórei?

— Dimitriu Sireteanu, daca-lu cunosci.

— A! Dimitriu Sireteanu? eu cunoscú pre subprefectulu cu acestu nume, inse precum am intielesu, si de nu me insielu, dlu acela — e cu familia.

Toti se uitara la printiulu, cugetau câ a innebunitu séu intr'adinsu face scandalu.

— Ce? dompulu meu! dta cunosci pre Dimitriu Sireteanu, mi-se pare câ te insieli asta-data . . . dîse dn'a Zoitia.

— Ba crede-me dómna, nu vorbescu istoríi din visuri, ti-potu dovedí . . . inse me rogu de iertare, vedu câ presinti'a mea conturba dóra bucurí'a serbatorésca . . . permiteti-mi a me îndepartá . . .

Printiulu cu aceste voi sê ésa, candu inse erá la usia, se audí o vóce puternica:

— Sê stai inca dlu meu, câ-ci am sê te rogu pentru ceva.

Printiulu stete pe locu si facandu o fatia câtu se póte de seriósá lu intrebà pre Dimitriu:

— Ce poftesci dlu meu?

— N'am neci o dorintia fatia cu dta, ci numai am sê te provocu ca sê dovedesci cele ce ai dîsu mai 'nainte.

— E o cauza pré delicata, bucurosu ti-asíu serví cu date, inse nici de câtu nu e acomodatu momentulu si loculu acesta ca sê-ti potú impliní numai decâtu ce doresci.

— Dar' aceea ai afflatu de acomódatu si conveniabilu, ca sê dîci aice *mintiuni*?

— Ti-voiú dá desluciri ori si unde, numai aice sum nepotintiosu . . . adiò! dîse printiulu si esí.

— Avemu sê spunemu numai câ printiulu fiindu superatu câ Dimitriu a dobanditu man'a Letitiei, a cercatu tóte medilócele ca sê-i strice, a amblatu si a intrebatu, ca sê cunósca tóte relatiunile rivalului seu . . . unu lasíu si intrigante ca printiulu e gata spre tóte cele rele, numai ca sê-si ajunga scopulu infernalu.

Asta-data inse nu-si potú ajunge scopulu doritu, óspetii scieau bine câ printiulu vorbesce numai din resbunare, la toti inse li pareá reu câ a venitu acestu incidinte, — Dimitriu multiamí *simpatí'a* óspetiloru, apoi cu unu efectu, ce facú sensatiune adenca asupra toturora, enarà relatiunile sale cu acea familia a amicului seu, care s'a sacrificatu primindu duelulu cu printiulu . . . in fine cerú iertare, ca nunt'a sê se amâne pe alta-data, câ-ci sub impresiunea incidintelui tristu abunaséma nime nu va fi dispusu spre asié ceva.

— Ei, ei, dece n'amu venitu noi mai înainte cu vre-o óra? — dîse nasiulu câtra nasi'a, — abunaséma noi suntemu de vina!

Ceremoniele acele de cununía pareau atâtu de aprópe, si acuma cine scie candu se voru tiené?

— Parintelui Sofronie i-s'a fi si urítu sê ascepte dupa nunta, me duçu sê-i spunu câ s'a stricatu tréb'a! — dîse vatavalu si esí mah-nitu. Óspetii toti se 'ndepartara.

— Vedi, Dimitrie, ti-amu fostu spusu eu, câ am o presentíre, carea mi spunea câ noi vomu avé inca multu necasu cu printiulu . . .

— Da, abunaséma e asié, dîse Dimitriu câtra Letitia, inse sê scii, câ elu totusi nu ni va poté stricá pana candu vomu avé talismanulu iubirei.

(Finea va urmá.) Julianu Grozescu.

O serbare religiösa muhamedana.

(Fine.)

Pana candu trecu formele si scenele aceste aventuröse, bubuia tunurile de la locul de concentrare necontenitu, pana candu ajunge camil'a cu siéu'a in naintea cortului Paschei. Mai antâiu o ducu inca la capetulu stradei Meidanu inaintea ferestei unei Moschee, si-i dau sê manance cofatarii si mandule, spre cari inse se pare câ nu pré are gustu, asié încâtu multe dintré ele lasa sê cada éra-si josu. Dupa bucatele cele cadute se bate multîmea si le inghite cu apetitu mare si cu credintia câtra poterea loru cea magica. Inaintea cortului Paschei se schimba Mahmalulu cu o siéu'a comuna si se pachetédia cu grija, spre a o scöte éراسي la lumina in apropierea locului celui santu.

Afara la locul de concentrare tóta multîmea se asiédia in forma de castre, pana candu dupa pucine d'ile se facu pregatirile cele de lipsa. Dupa aceea se misca câtra siesulu celu mare asié numitu Mezerib, care e de 12 mile germane de indepartatu, undè abié in decursulu unui târgu de 10 d'ile, plinu de sietre, negutietori si negótie, se aduna toti peregrinii, pentru ca de aici sê-si incépa calatorî'a loru cea de 200 de mile geografice de lunga, carea duce prin siesuri si selbateci.

Tergulu acesta de pe siesulu celu stêrpu Mezerib constâ nu arareori din cincii mii de corturi si sietre, formandu o cetate de pandiaría provediuta cu strade multe, in carea ti-poti cumperá tóte cele. Corturile si sietrele forma strade binisioru regulate in giurulu cortului Paschei, Mahmalului si in giurulu flaggei celei sante, inaintea careia se inaltia o cruce de 20 picióre de 'nalta, carea e luminata nóptea cu lampe, pentru ca fiesce-care sê cunósca locul celu santu, si in procese sê se întórca câtra Pasch'a, Hadschi Emir, care domnesce peste caravana ca si unu guvernatoru si rege absolutu. Cetatea acésta compusa farmecatoresce, ca si unu palatiu Aladdin, din sietre mari, prospitiédia in decursulu acestoru 10 d'ile tocmai ca si unu basnu; intre a carei-a strade se imbudiescu in icóne ne'nterrupted schimbatóre mese inde-suite de figure orientale, camile, cai, muli, negótie, frupte, midilóce de sustentare, ostasi inarmati de totu soiulu, avutîa aroganta si seracia strantiósa, insielatiune comuna si credintia fanatica.

In demanétî'a a uuu-spre-diecea inse tocmai asié de iute dispare palatiulu acesta farmecatoriu, precum s'a parutu a se aredicá.

Cetatea cea vitala pornesce acuma in colacituri, ca si unú sierpe giganticu, si se târeie preste desierturi si 'naltîmele si siesurile acelora câtra Mecca si Medina: tînt'a comuna a tuturor mohamedaniloru credintiosi.

Fiindu câ mfile aceste de peregrini caletorescu câte o luna prin desierturi, si nu numai câ nu trebuie sê pórte cu sine cu multa ostenéla casele loru, ci si tóte midilócele de sustienerea vietii, pe langa aceste, atacandu-i arsítî'a cea 'nfocata a sórelui si valurile cele crude a muntiloru de nasipu miscatoriu, atacandu-i mai de parte, ca si unu inamicu infricosiatu, natur'a cea mai inimica a Arabiei celei petróse si vaste, remanu mai in tóta demanétî'a, candu éra pornesce cetatea cea vitala, membri caravanei morbosi si murindu inderetru, ma cu mfile moru de fóme si langediescu in decursulu caletorfei in colo si 'ncóce, invidiati de credintiosii, pre cari i lasa inderetru, si simtiendu-se feríciti a-si poté dá sufletulu in desierturi ca martiri pentru credintî'a loru. In Europa au perduto Mohamedanii fórte multu din fanatismulu loru; inse in multe parti ale Asiei si Africei, de unde in totu anulu caletorescu caravane gigantice spre locul celu santu, si unde credintî'a e inca in stare a face astu feliu de sacrificie, inca lungu tempu va eschide muhamedanismulu in poterea sa vitala, cultura si civilizatiunea apuséna.

Alesiu Olariu.

Adeveratele frumsetie femeiesci.

Ddiu a asediatu acelu ordu, care-lu primu la genulu omenescu, si care apare la tóte pana si la cele mai selbatice natiuni. — Femei'a e consórt'a barbatului: acesta conduce, aceea-lu urmaresce. E adeveratu, câ Creatoriulu, candu i-au ziditu, in ambele genuri au implantatu plecâurile, si insusîrile, care in societatea omenésca dupa diferit'a loru stare sunt de lipsa, si scopulu corespundietórie; si care diferentia nu e neci de câtu contraria scopului comunu a vietiei, ci mai bine lu-naintédia pre acesta; câ-ci natur'a loru, adeca totu ce e esentialu si intr'unulu, si intr'altulu, e opulu pré intieptului Ddiu. Pentru aceea lumea paganésca a comisú o nedreptate fára de margini, degradandu genulu femeiescu la rolulu de sclavía. — Acésta sórte a ajunsu cu pucina esceptiune si la greci; la romani acum s'a impartesítu in mai multe libertâti, si dupa cum ni spune istori'a, invingerile romaniloru au inaltiatu poft'a femeiloru spre pompa, si lucsu pana la extremitate.

Inse numai creștinismul a repus femeile în drepturile date lor prin Creatoriu. Si de s'ar află între creștini atare pseudo-filosofu necreștinu, care ar constată, că femeile cu aceea se nascu, ca sê fia sclavele barbatiloru, cari pre densele le-aru oprí a-si eluptá gloria prin cele mai maretie si frumoșe fapte; carele ar cutediá a dîce, că în crearea femeiloru natur'a si-au doveditu numai debilitatea sa: acésta aru fi o defaima, cu care s'ar petá diumetatea omenimei; ar fi o injuratura contra naturei, si a lui Ddieu. — Acésta o demintiesce mintea sanetósa, si esperiinti'a. Că-ci mintea sanetósa asié dîce, că

ori care însușire binefacátore, care se pôte redicá pana la celu mai innaltu gradu a perfectiunârei. De si cu privire la trupu sunt mai debile, cu atât'a inse-su mai avute în graciele trupesci. Pentru ce inse — cu pucina exceptiune — nu se aplica pre sine la sciintiele mai profunde séu la totu feliulu de arti; si acésta se intempla pentru binele societâti, că-ci ele sute de lucruri sevîrsiescu, spre care barbatii nu sunt chiamati.

Opiniunile sinistre cu privire la genulu femeiescu — nimene neci candu nu le-a combatutu mai bine, ca evangeliulu lui Isusu, în

M o s c o v i a.

déca neamulu omenescu nu vre sê se stinga, trebue sê fia femei, cari nascandu ómeni, acela sê-lu sustiena; si déca astu-feliu ele sunt factorulu principalu a sustînerii, neamului omenescu, e de lipsa, ca intieleptiunea ddiésca, care scopu fara de midilóce ducátore la acela-si nu pôte asiediá, genulu femeiescu sê-lu fia si daruitu cu anumite proprietâti, si prerogative. — Éra esperiinti'a dovedesce aceea, că în femei nu lipsescu perfectiunile cele mai innalte a naturei; — nu fantasi'a, care la densele este atâtu de viua; nu priceperea, care la ele e apta spre cele mai snblime cugetâri; — nu judecat'a, care scie deosebí între frumosu, si uritu; nu iubirea, séu

care femeile aseminea cu barbatii s'au chiamatu la santienia, si nemorire, unde diferinti'a de genu încéta intocma ca ceea a stârii, séu natiunei; si de unde potemu trage aceea invetiatura, că neci pre barbati prerogativ'a lor sê nu-i imple de sumetîa; — neci pre femei subordinatiunea sê nu le duca în superare, că nu este coróna atâtu de stralucita, care sê nu o póta dobandí ori si carele. — Isusu onórea, si inchinatiunea intocma o-a primitu si de la femei; ba dupa inviere sa din morti mai antâiu s'a aretatú femeiloru, apoi apostoliloru.

Dara S. Pavelu apostolu câtu a ostenitu intru invetiarea femeiloru! — deosebitu a graitu

câtra mame, veduve, si fetiôre. Le-a invetiatu la curatienia, blandetie, le-a datu óresi-cum si indreptare, cum sê se îmbrace, ca sê nu tréca preste marginile modestiei si cumpetârii; nu cu auru, cu margele scumpe si cu vestminte stralucitôrie infrumsetiendu-se, ci mai virtosu cu fapte bune.

Frumseti'a cea de capetenia a femeiloru este „pietatea,” nu pentru câ dóra acésta nu s'ar cuveni barbatiloru, séu nu ar fi la acésta indetorati: ci pentru câ pietatea — cu privire la blandeti'a, si modesti'a femeiloru — se vede a fi óre-cum contopita cu natur'a loru. Nu e privelisce mai incantatóre sub sóre, decâtu o femeia, candu cu pietate se róga, fia aceea fetióra, fia o mama incungiurata de copfi, care e angeleru padfóriu alu familiei sale.

Inse cuvintele S. Pavelu si mai departe se estindu. Elu de a dreptulu graiesce despre decoratiunile esterne a femeiloru, ca in contra acelora cu atátu mai virtosu sê apara celé din launtru. Si acésta e grea problema. Cu adeveratu e lucru greu, pre o femeia, care pentru chitirea, si infrumsetiarea propria are o deosebita plecare, a o desbata de la acésta. Apostolulu neci nu are intentiune, ca pre femei cu totul sê le abata de la acésta placuta ocupatiune; ci numai atát'a poftesce, ca nu copilaresce intiundrate, ci amesuratu dupa statulu loru cu civintia sê se îmbrace, ~~adeverata frumsetia decorandu~~ in cele ce atátu 'naintea lui Ddieu, câtu si 'naintea ómeniloru intielepti sunt placute.

S. Pavelu cu nume face amintire despre peru, auru, margele, si tunica scumpa. Si are dreptu. Câ-ci de lumina dupa sistem'a ei nestatornica, ce o ~~numesce „moda,”~~ nenecetatu si stramuta gustulu totusi dupa atátia neclii si asta-di totu acele îmbracaminte facu decoratiunea femeiloru. — Anume perulu e frumseti'a acelora; inse atáta tempu poftesce, in câtu unele femei diumetate vieti'a o petrecu intru chitirea, impletirea si formarea aceluia intru mfi de moduri; cu focu, si feru dorindu a-i dá atare forma, dupa cum le dictédia fantasí'a. Deci apostolulu ací intielege acele schimbári copilaresci purcese din vanitate, prin care unele grama-descu impregiurulu perului totu feliulu de prime, flori si petre scumpe, ca sê fia de altii vedute, macarca frumseti'a naturala a perului prin decoratiune cumperata mai multu pierde, decum casciga.

Aurulu inca are mare rolu intre decoratiuni. Brasletele, -latiurile, anelele, tóte-su decoratiuni straine, precum si tóte feliurile de margele, a caroru abusu se trage tocma din tempurile

paganismului, si e ridiculosu, ceea ce Pliniu a insemnatu despre etatea sa, dîcandu câ femeile aveau datina a insírá pe sínóre lungi totfeliulu de margele, si petre scumpe, cu cari si-acoperiau capulu, urechile, grunadii si manile. — Cuvintele apostolului intr'acolo suna, câ decoratiunea cea preste mesura a femeiloru e desiérta, netrebnica, ridiculósá, inca si daunaciósá. — Câ-ci ce si folosescu aceste decoratiuni? — Óre fi-va prin ele mai sanetosu trupulu? séu mai fericitu sufletulu? — Voru alungá decoratiunile cele pompóse dorerea de capu, séu mai pucinu va incapé bóla la trupulu, care e infasfatu in vestminte scumpe? Séu se voru imblandí naintea scumpeturiloru patimile pismeii, maníei, neindestulirei?

Va dîce cine-va, câ femeile decorate cu multu-su mai frumóse. — Inse sê luámu in socotintia seriósá, câ frumseti'a e fórte relativa, si nu merita acele jertfe, pre cari le aducu unele femei pre altariulu ei. — Éra déca in privinti'a cuiva natur'a a fostu vitrega, pretfósele acatiate nu voru sierbí de altu ceva, de câtu ca si mai virtosu sê vedésca contrastulu intre frumseti'a decoratiuniloru, si uritiunea trupului. — Séu dóra va paré femei'a decorata mai avuta? — E adeveratu, câ vestmintele scumpe adese-ori tideschidu usile si acolo, de unde alt'a cu vestminte mai simple ar fi alungata: ~~inse acésta~~ ~~racore nu púnu nem,~~ ~~de candu se nu nu~~ mai nu o voru tiené de avuta, ci si inganfata, voidnu a se vedí, ceea ce nu erá.

Nu intielege deci apostolulu, ca si cum decoratiunile in sine aru fi peatóse, câ-ci tóte aceste sunt nevinovatele fapturi a lui Ddieu, cari vestescu puterea si marirea lui. Ba si ~~aceluia~~ ~~concede,~~ câ fia-carele sê le intrebú ~~dupa~~ ~~datin'a~~ ~~natiunei,~~ si statulu seu ~~si~~ ~~si~~ ~~singuru~~ ~~acelu~~ ~~abusu,~~ prin care ~~chitirea~~ ~~desbata~~ ~~dupa~~ móda, si decoratiuni, ce-i intrecu puterea si statulu, ca sê vedésca avuti'a, si frumseti'a. Dorulu de a escelá provine singuru din vanitate si sumeti'a, si este proprietate a sufletelor celoru slabe.

Afara de pietatea adeverata, frumseti'a femeiei este *modesti'a*, care uresce nerusínarea, si totu ce e in afinitate cu acésta; mai incolo cumpetarea, prin care nemica nu poftesce, ce nu se unesce cu starea ei. Aceste-su acele decoratiuni, ce facu amabila pre femeia, adaogandu la aceste si faptele bune, frie'a lui Ddieu, iubirea, fidelitatea, si alte virtuti crescinesci, totu atáte flori nevescedítóre, cari tóte, frumóseloru! le poteti cascigá in daru, si fâra vre-o ostenéla; nu trebuie a le scóte cu pierderea vietiei din fondulu

mârei, si din sinulu pamentului. Decoratiunile menite sunt eterne, cari si defeptulu trupului inca-lu suplinescu, éra de sunteti frumóse, veti fi si mai frumóse printr'insele. Imbracate astufeliu, veti fi nu numai frumóse, ci si bune, placute si aducátore de fericire.

Vasilii Popu.

Capital'a vechia a Russiei.

(Cu ilustratiune.)

Russia e unu astfelu de imperiu, la alu caruia descriere abié se póte incungiurá esagerarea. Ne potemu petrece la splendórea ei, ne potemu scandalisá la vederea celoru multe ne-curatiení, si amendóue desemnurile voru fi de totu adeverate. Celu-ce vre sê-si aduca a minte cu placere de Russia, — dîce Eduard Dicey — in caletori'a sa se nu steie decátu la Petropole; acolo nearuncandu neci o cautatura de ochi in giurulu seu, pe drumulu de feru sê caletorésca necontenitu pana la Moscovia. Ajungandu aice se-si iee unu droscariu si sê mane pe teras'a de la Kreml; dar asié sê-si ordinedie lucrurile, ca la apusulu sórelui sê ajunga acolo. Déca la vederea acestei scene nu se simte petrunsu placutu, si recompensatu pentru tóte neplacerile caletorfei de pan' acolo, atunci n'are neci unu simtiu poeticu.

Dupa datin'a de aice ti-iei palari'a, candu treci prin pórt'a cea santa si esti pe teras'a lunga si venturósa. In giurulu teu stralucescu minarete si cupóle aurite. Parieti si turnuri se inaltia langa tine: o fantastica movila de petre, ce nu póte fi altu ceva decátu palatiulu Kreml. La piciórele tale sierpuesce angust'a Moscova, a cârei valuri spumegande mana grupe mari de néua; mai incolo in departare, pe siesulu celu mare, se intinde Moscovia. In grandiosulu numeru de case nu este neci una de aceea, de care mai nainte mai vediusi. Din cetatea tacuta abié s'aredica vr'unu noru de fum, aerulu e curatu, limpede si rece; tacerea numai prin sunetulu clopoteloru se intrerumpe din candu in candu. De câtra apusu se vede unu síru de munti, peste cari Napoleonu intrá in Moscovia. In Moscovia mai sunt ómeni cari si-adueu a minte, ce a fostu orasiulu acesta inainte de foculu celu mare.

Ei intarescu, câ Moscovia de acuma neci nu se póte asemená cu ceea de demultu. Dar cu greu se póte crede, câ si de demultu ar fi esistatu intre edificiile Moscoviei unu contrastu mai mare decátu acuma.

Pana candu petrecemu in Kreml, ni se pare câ suntemu incungiurati de óresi-care farmecu incantatoriu. Chiaru si pamentulu pe care pasímu e santu. In apropierea nóstra vedemu tierani, cari din candu in candu se intorcu spre resaritu, si-facu cruci nenumerate, ingenunchia inaintea icónei Maicei Précurate si facu metanii' pe pétr'a rece si tare. Aice, precum si in Moscovia, cea mai mare parte a locuitoriloru, fâra deosebire de rangu, etate si genu, participédia la cultulu divinuu tienutu afara in liberu, si se róga lui Ddiu cu o pietate neprefacuta.

Déca intrâmu inatedral'a de la Kreml, vedemu o icóna, ce ni se pare visu. Critic'a spune, câ edificiulu e de stilu reu, in construirea lui nu este neci o armonía si decoratiunile sale sunt facute dupa gustu barbaru.

Tóte potu sê fía drepte, dar internulu seu are ceva farmecatoriu. Din padimentu pana la plafondu tóte sunt din auru, tóte stralucescu de colórea gloriei. Abié este locu, care sê nu fía decoratu cu petre scumpe si rare. Se spune, câ banii toturoru rusiloru n'aru fi destui ca sê se póte cumperá tesaurii dinatedral'a de la Moscovia.

In vecinetatea palatiului Kreml se estinde unu spaciú deschisu. Acesta e piati'a cea mare din Moscovia, impregiurata de case cu unu etagiu. Déca trecemu prin o pórt'a, unu labirintu alu ambiteloru intunecóse stâ inaintea nóstra, din cari se aude unu murmuru de mai multe voci.

Spre acéste ambituri se deschidu boltele negutiatoriloru. Déca treci inaintea loru, fiacare te agraesce strigandu, ca de la elu sê cumperi. Nu este negociu pe lume, carele nu s'ar gasí aice. In acéste ambituri suntemu in adeverat'a Russia, negutiatorii nu scíu alta limba decátu cea rusésca, pentru aceea cu strainii se intielegu cam greu.

In giurulu pietiei mari sunt ospetaríi. Ospetaríile acéste nu sunt neci ospetaríi, neci burse, ci asié ceva ce intre acéste ocupa loculu de midilocu.

Dupa ce visitaramu Kremlulu, bazarele, ospetaríile si spitalele, — vediuramu tóte cele de vediutu. Besericéle tóte sunt grandióse. Despre teatre se vorbesce, câ cele din Moscovia sunt mai frumóse in tóta lumea. Asilulu copiiloru gasiti asísdere e maretiu. O trasura caracteristica a Moscoviei este, câ lipsescu dintr'insa casele de cetatiani. Numai stradele de frunte sunt iluminate cu gazu.

Legi între barbatu și femeia, părinți și copii la națiunile cele neculte.

Modulu, după care se respecta casatoritii, sunt legile și gradurile acelei onori și stime, cu cari barbatul tractă pe femeia sa. Cu câtu au fostu mai mare conțentarea și atârnaarea femeiloru, cu atât'a cu mai mare onóre și umilintia s'au portatu fatia cu barbatii loru. Din contra, cu câtu s'au pretiuitu mai tare și cu câtu au avutu mai mare libertate genulu femeiescu: moravurile cu atât'a au postitu mai mare onóre, amóre și favóre de la barbati pentru fiintiele acele, cari inmultiescu bucuriele și usioréza suferintiele vietii.

Dintre tóte națiunile, pagânii Siberiani, Americanii și Negrii-su cari conțenta mai tare și urêscu ca pre necurate femeile. De unde legile de casatoriá neci in unu genu de poporu nu aréta asié superioritate și domnia ca chiar la aceste popóre. — Feciorii și-perdu tóta onóre, ma după prepusulu loru aru trage-asupra și man'a lui Domnedieu, déca ar' mânca séu bé din unu vasu cu femeile loru, séu déca ele fiindu bolnave séu sunt cu copilu micu, aru lasa sé se atînga femeile de armele séu de alte instruminte a le loru.

Peruenii nu numai că nu lucra contra legiloru de casatoriá, déca barbatul și-bate femeia: dara femeile tînu asta inca de unu semnu a iubirei. Femeile Negriloru intru adevéru nu ascépta asié semne a iubirei, dara si-tînu de detoriá naturala, ca indata candu intra mirele loru in casa și le demânda, — după datenia — sé aduca lemne séu apa, sé arete ascultare fiitorului loru domnu; și cu tóta acuratétia implinescu și celelalte detorii, cari le postescu de la dinsele legile de casatoriá.

Déca barbatii loru li se intoreu din caletoriá séu de-aierea, îi primescu cadiendu in ghenunchi și oferindu-le pipa, tutunu și alte cele; și candu ei se odichnescu, alunga cu diligintia de pre ei muscele ce i-aru nepaciuí in somnu.

Asemenea aceloru legi de casatoriá la cari su indetorate femeile Americane și a Negriloru, nimenea nu ar crede că si pre barbatii loru inca îi indetoreza asemenea legi. Dara precum in datinele, asié si in prepusurele și relegiunea astoru popóre dure se potu aflá mai multe contradicéri, și precum Americanii, Negrii și locuitorii Asiei sudice si-alegu regina din genulu conțentatu de densii, asié și fatia cu alte persoane de alte națiuni asié tare respecta legile onórei, ca și candu neprivirea loru s'ar' pedepsí cu mórte.

După popórele Mongolice, resaritenii au fostu, cari din inceputu și-tractau femeile cu o asprime deplorabila.

Tóte popórele resaritene chiar' asié de puțin vorbescu despre femeile și fetele loru, și si déca cumva vorbescu despre acele, totu deauna mai antâiu și-ceru iertare.

La aste popóre legile oprescu, ca femeile sé manance laolalta cu barbatii loru. — Asta datina a domnitu și domnesce inca și adi între Greci. In Vallis-ulu de susu fetele sierbescu la mésa óspetiloru . . .

In resaritu femeile mai mariloru saruta manurele, femeile mai de diosu inse saruta genunchii barbatiloru loru. Ér' femeile din insulele mării resaritene și-descoperu peptulu și partea de-asupra a corpului inaintea mai mariloru; asta datina e una dintre datinele ce le-au adusu cu ei din Hindostanu, vechi'a loru patria. La Morlachi femeile dormu diosu lângă patulu barbatului loru.

In modulu de a tractá parintii pre fiii loru între sine inca se distingú popórele Mongolice; unii néavendu neci o potere a supra loru, alții inse posiediendu potere nemarginita atâtu asupra femeiloru câtu și asup'ra fiiloru loru. Intre cei d'antâiu se tînu Americanii și Negrii, ér' între celi de a dóu'a popórele sud-asiatice:

Intr-un popóre de la India, respectulu parintiescu se unescú cu poterea ce o au asupra copiiloru și femeiloru loru; din contra între Americani și Negrii poterea parintiloru a supra fiiloru loru chiar' asié e de mica, precum e de nemarginita poterea barbatului asupra femeiei sale.

Selbaticii Americii nordice se róga plangandu de copíi loru ca sé faca un'a séu alt'a, și déca nu asculta le compatimescu asta neascultare și eróre, dar' nu-i pedepsescu neci odata, ma neci nu-i muștra, ca nu cumva prin asta sé devina neaudaci. — A dóu'a cauza a acestei crutiári e simțimentulu celu fórte mare a popóreloru Americane, cari in Asia-su unite cu Japanezii și cu popórele Mongolice. — Unu cumentu amenintatoriu in asié mare desperare aduce pre fiii acestora, incátu densii adese se spendiura séu si-fineseu viét'i'a in altu modu. — Déca fiulu dechiara, că asta séu cea nu voliesce sé faca, parintii nu-lu mai astrîngu, sciîndu că fiii și fiicele loru mai iute se omóra, decátu sé se póta astrînge la ceva. — Asié de fára disciplina se crescu și fiii Californieniloru.

(Finea va urmá.)

Nicolau F. Negrutiu.

ESILATULU.

Naratiune de Iozan Feldmann.

(Urmare.)

— „Ba asié remane,“ adause negutiatoriulu cu unu risetu si mai viu. „Intru adevuru pare, cá esti nascutu negutiatoriu de cai. Dar' ca sê practisedi tu acestu lucru, ascépta pana ce-ti va cresce unu picu de barba. Pana atunci du-te si te jóca cu sotii tei de bu-rocu“ — „Eu-ti dau optu-spre-diece Luisdori“, respunse Paulu totu cu sange rece. „Ce amice?“ se grabi negutiatoriulu mai aspru, devenindu mai nepacientu, „mie nu-mi placu asié glume pruncesci.“ — „Dâ-i mana“ dîse unu altu negutiatoriu, „si elu sê-si arete banii.“ — „Bine dara, têrgulu e gata“ dîse negutiatoriulu ridenti, „platesce, si calulu e alu teu.“

Ceialalti negutiatori aveau mare placere de portarea cea ponderósa a pastoriului, cárele si-vêri man'a in pusnariu ca sê scóta banii. Elu si-a trasu catinelu maram'a din pusnariu, la care inodase unu nodu mare. Desnodà nodulu, si éta Luisdorii straluceau de radiele sórelui. La vederea Luisdoriilor in manile acestui pruncu, toti s'au uimitu, cu atátu mai vertosu, cá-ci in acestu tempu, auru si argintu mai nu cerculá in publicu de feliu, ci numai asignate de papiru se foloseau. Negutiatoriulu lui Paulu s'a inholbatu fórte, vediendu cá tergulu seu asié usioru a mersu, si cá in presupunerea sa despre Paulu a remasu rusínatu. Paulu intr'acea numerà pretiulu de acordu, si imbià cu elu pe negutiatoriulu. Acesta lîse pe langa tóta avariti'a sa, nu indresnea a primí aurulu in presintia altora. O suma asié de mare in manile unui pruncu érá unu lucru cu multu mai batatoriu la ochi, decátu ca sê póta trece posesorulu sumei fára cea mai grava suspitiune.

„De unde ai tu aurulu acesta? intrebà negutiatoriulu. — „Acea nu se tiene de dta“ respunse Paulu. — „Dta ai dîsu: Têrgulu e gata, primesce dara banii, calulu dtale e alu meu.“ — „Tu-mi pari pre scurtu legatu, pentru unu copilu de etatea ta,“ dîse unulu dintre negutiatori. — „De unde esti tu?“ lu-intrebà alu treilea. — „Ce e tatalu teu?“ Elu ti-a concrediutu cumperarea unui calu? Si cum de are elu atát'a auru in manile sale?“ Asié ploiax intrebările uimitiloru asupra sermanului pruncu, cátu nu avea tempu neci a li respunde. Ba intr'altelu audi si euentulu „furu“ asupra sa, la care epitetu totu sangele i se concentrà in facia. Sermanulu pruncu, asié paivu, onestu, nu a speratu pedec'a acésta, si perplesitatea lui acésta constatá mai tare suspitiunea contra lui apucata.

„Sê-lu cautâmu“ strigà o vóce dintre acusatori, „trebuie sê mai aiba auru la sine.“ — Aceste cuvinte l'au desceptatu, si i-au readusu éra-si curagiulu avutu. Cu iutele si-a luat u blosea, si caciula, afara de calciuni, carii i-a lasatu inimiciloru sei, éra pusnarele si li-a aretatu góle naintea tuturorora. Intr'acea, scen'a acésta a

adunatu o multíme de barbati si femei impregiuru, cari toti acum consentiau cu opiniunea celoru ce acúsau pe Paulu de furu. Elu nu potú fugi de multíme, ci stá facia cu acést'a rusínandu-se si tremurandu, ascultandu ce sórte i se dictédia. „Sê-lu predâmu judecâti,“ strigà o vóce. — „Asié e, in temnitia cu furulu acesta“ intari multímea ca cu o vóce.

VII. Arestarea.

Naintea judelui s'a silitu Paulu a demintí acúsarea, cá elu ar fi furatu Luisdorii aceia, dar nici decátu nu voiá sê spuna cum a devenitu elu la ei. Acésta resistintia pasiva si refrangivera a iritatu si pe jude, si si acesta credea supositulu falsu. In tempulu acelu anormalu, se comiteau fórte dese furturi in tíera. Deci si pe Paulu lu-cugetara a stá in corelatiune cu óre care banda de furi, si judetiulu contá la descoperirile lui Paulu a da de urm'a bandei. Resistinti'a lui Paulu deci a amarítu crancenu atátu pe judele, cátu si pe intrég'a adunare. Acusi a cerculatu faim'a prin tóte orasielu si satele din pregiuru, cumca unu pastoriu teneru e arestatu, care ar stá in legatura ca óre-care banda de lotri.

Judele a inceputu acum a examiná pe stapanulu lui Paulu, a caruia capre le pastoriá, precum si pe toti casnicii acestuia, Betranulu Toma, — arendatorulu vilei si stapanulu lui Paulu, — tocma érá la mésa cu tóta famili'a sa, candu a primitu invitarea a se presentá la judetiu. Elu a predatu scrisórea oficiósa Joanei, unicei persóne in casa, carea potea ceva cetí. Dupa ce audíra cuprinsulu scrisorei, toti eschiamara: „Elu se fia furu! nu e cu potintia!“ — „Tu nu ai cetitu bine“ dîse tatalu cátra Joana. — „Ba asié stá“ — respunse fefiti'a plangandu, „elu e acúsatu a fi furatu dóue-dieci si cinci de Luisdori, cari s'au aflatu in manile lui.“ — „In manile lui? asta e lucru curiosu“ dîse arendatorés'a. — „Vomu vedé“ intrerupse arendatorulu scolandu-se. — „Sê deschidemu lad'a.“ In lada se aflau o suta si cincidieci franci in argintu si asignate, dar' nici unu Luisdoru. — „No!“ dîse arendatorés'a, pe candu barbatulu numerase banii. — „Nu lipsesce nemicu“ respunse acesta. — „Si déca ar fi si lipsitu ceva“ adause Joana, — „sciu bine, cá nu i-ar fi furatu acela, pe care amu voi sê-lu acúsâmu.“ — „Tu ai dreptu fic'a mea“ reflectà tata-seu. — „Inse de unde are elu 25 Luisdori? Acésta e, ce pe mine me face sê-mi frangu mintea. Sê mergemu inse fic'a mea la orasiu, dóra se va desfasiurá lucrulu acolo. Dar' cum a castigatu elu acei bani?“ Se intrebà betranulu Toma, preparandu-se de cale. In asié caote de nesciintia fie carele se intrebá pe sine: „De unde are Paulu atátia bani?“ Si nime nu potea deslegá gacitur'a acésta. Numai Joana nu dícea nimicu, ea se confundase in meditári adance, si ochii i se inundau pe furisulu de lacrimi.

Judele a ascultat pe rendu pe toti casnicii arendatoriului Toma, si toti au marturisitu despre Paulu a fi

pruncu de omenia. Dar din cuvintele betraniloru s'a potutu atãta sci, cã Paulu, carele a intratu la ei ca pastoriu seracu, din servitiulu seu de pana aci nu a potutu sê-si stringa asié avere insemnata. De unde dara atãtia Luisdori? Portarea lui cea buna n'a lasatu neci unu cugetu reu in anim'a stapaniloru sei, si si acum erau siguri, cã elu nu e capace a fi furu. Judele mai pe urma a confrontatu pe Paulu cu stapanii sei, cu scopu, cã dóra pentru influinti'a ce o posedu acestia peste elu, se va induplecã a marturisi ceva.

Adusu fiindu Paulu in faci'a stapaniloru, cu confidentia fiesca a alergatu cãtra ei, strigandu: „O! nu credeti!“ eu nu sum vinovatu.“ — „Eu ti-credu fiulu meu. Tu ai fostu la mine totdeauna de omenia si diliginte. Inse de la mine tu n'ai castigatu banii aceia. Spune nóue acuma, cum ai devenitu tu la acei bani, si ce ai voitu sê faci cu calulu?“ — „Eu nu potu sê spunu acêsta“ respunse Paulu lasandu-si ochii tristi in diosu. — „Nu, eu nu voiu spune acêsta“ repeti cu siguritate, „dar' me juru, stapanulu meu, cã eu nu am furatu.“ — „O Dómne! déca sciu eu bine cã tu nu ai furatu. Dar fiindu cã tu lesne te poti desvinovatí, asié descopere adevverulu, si tóte voru fi bine.“ — „Asié Paule, fiulu meu“ mai adause si stapan'a sa, „vorbesce, te rogu, eu, carea te-am iubitu ca pe fiulu meu.“

Prunculu suspina, inse observã totu aceeași tace-re. De odata i se apropiã Joana, lu-apucã de mana, si cautandu-i dreptu in ochi, -- díse cu o vóce miscata: „Voesci tu a te numi furu?“

La aceste cuvinte simti Paulu, cã inim'a-i se bate tare, genunchii i tremura, si cã nu e mai multu in stare a resiste unei asié mari iubiri din partea stapaniloru sei si a Joanei, si erã gata a descoperi totu secretulu Joanei, de nu se apropiã judele curiosu, carele observase miscarea buzieloru pecurariului, si carele voia sê nu pérda neci o vóce din marturisia lui. Apropierea judelei a conclucratu atãtu, cãtu ar fi conclucratu unu acovu de apa rece turnatu pe capulu seu infocatu. S'a desceptatu indata din starea sa letargica in carea devenise prin farmeculu amicitiei celora ce-lu iubeau, si intindiendu man'a amicei sale Joanei, cu solenitate i díse:

— O! Joana! tu nu scii ce dorere mi-causedi! Déca tu ai sci, tu de buna séma nu m'ai constringe sê vorbescu. . . Dar' sê te intrebu una: si tu inca me vei dispretiui?“

Apoi a tacutu, cu propusu firmu a nu mai deschide gur'a. Judele insielatu in acceptarea sa, a demandatu departarea lui Paulu érasí in carcere, unde are a-si acceptã sentinti'a.

Pana cè a chiamatu judele soldatii, si pana ce mai consultã cu stapanii lui Paulu, Joana a deslegatu o medalie de la grumadiu, a predatu-o lui Paulu cu lacremi, si i-a sioptitu aceste vorbe: „Eu sum sigura, cã tu nu ai facutu neci unu reu. Tu nu ai fostu in lega-

tura de banda de furi. Díca eine ce va díce, naintea mea esti nevinovatu. Primesce Paule de la mine acêsta medalie, asta e totu ce am eu pe lume. Primesce-o, ti-va aduce norocu, si nu te va lasã a me uitã. Asié dara, cã tu nu me vei uitã?“ — „O! neci odata! neci candu!“ respunse Paulu cu vóce inadusita.

In acestu momentu intrara in cabinetu doi soldati ca sê departedie pe Paulu. Acesta s'a grabitu a ascunde medalie a in vestmintele sale, si s'a departatu cu concomitentii sei fãra a mai díce unu cuventu.

VIII. Simtiementu de detorintia.

Contele de Cheratnecu, carele remasese singuru in vale, s'a miratu vedindu cã pastoriuu luni demaneti'a nu se mai aréta. Tóta diu'a inzedaru a asceptatu. Dar in diu'a acêsta, totusi s'a ocupatu contele numai cu acelu cugetu, póte cã dóra caus'a intardferei e vre unu morbu intrevenitu. Inse vedendu, cã neci in urmatórea diua nu mai vine, dupa ce esise in cale in direptiunea vilei arendate, a inceputu a desbate lucrulu mai seriosu. Ce s'a potutu óre intemplã cu Paulu? Trentitu-l'a calulu? Devenitu-a óre in suspitiune a ospitalisã pe unu esilatu? Tóte aceste si alte cugete triste amariau anim'a contelui, si se inculpã pe sine a fi caus'a ori-carui periclu in care dóra se afla Paulu.

A mai asceptatu pana Miercuri. Si vedendu cã pana la ameadu neci in asta dí nu se mai aréta nime, nu s'a mai potutu rabdá, ei s'a resolvutu a scirici singuru in persóna. ~~Ela cãzãu pe pãrãsi~~ deveni in unu satu aprópe de dominiulu seu, prin urmare ómenii sateni lu-cunosceau. Inse acuma nesocotea ori ce periclu facia cu mustrarea cunoscintiei sale a fi caus'a nenorocirei unui pruncu, carele pentru elu se sacrifica, apoi cãtra acêsta se gataserã si pucinele bucate, cari Paulu i le-a fostu lasatu.

A plecatu deci, fãra a sci cã unde va ajunge. Dupa o cale de dóue óre a veditu casele cele d'antãiu a unui satu, despre care si-aducea aminte a fi fostu odata séu de dóue ori in elu. Ostenitu dar' si flamendu, a intratu in birtulu satescu, ca revenindu-se aci cu ceva bucate, sê-si póta continuã calea cãtra vil'a La Sausaie.

Dandu in birtu de óre cãti tiereni, cari incungiu-rau una mésa, si-a trasu palari'a pe ochi, si dupa o scurta salutare, s'a asediatu la o mésa intr'unu coltiu a chiliei. Pana a i-se preparã mancarea, erã atentu la discursulu tiereniloru.

„Nu mai scie omulu cui sê se incréda“ díse unu tieranu, „inca si pruncii se facu talhari, si inca talhari de cei mari.“ — „Asta si pe mine me pune in uimire“ adause celalaltu. „elu se vedea a fi unu pruncu de omenia, si betranulu Toma tocma ieri mi spuse, cumca elu neci odata n'a potutu aflã ceva reu in elu.“

La cuvintele aceste si-a intorsu contele capulu indereptu, si ascultã cu atentiune incordata.

„Aceste tóte sunt bune,“ continuá celu d'antâiu, „cum a potutu elu cu o léfa lunara de cinci franci a-si stringe dóue-dieci si cinci Luisdori? Cumca i-a avutu la sine, m'am convinsu cu ochii mei. Apoi se pare inca, câ neci unu picu de rusíne nu semtiesce, câ-ci se afla la elu.“ — „Tu vei spune dara acésta 'naintea judecâtií, apoi vomu vedé. celelalte“ respunse celalaltu. — „De buna séma voiu spune. Tempulu e aci ca sê plecu la drumu. Pe dóue óre debue sê me presentediú, éra pana-la locu am de a merge o óra buna. Susu dara! Inca o inghitietura de mustu, apoi spre revedere.“

In clipit'a urmatóre se scolá beutoriulu si se departá. Acestu discursu aduse contelui o descoperire infricosiata. Nu avea lipsa de scrutare ulterióra. Nu mai érá dubietate, câ Paulu e arestatu, elu s'a retienutu a descoperi numele celui ce i-a datu banii, elu are sâ cada viptima fidelitâtií sale, desonoratu, aruncatu in carcere, apoi acésta, pentru elu! pentru scaparea lui — a contelui. — Nu fâra pucina dorere lu-ocupau cugetele aceste pe conte, si nu usóre imputâri si-facea sîe-si singuru pentru neprecautiunea sa. Cum a potutu elu sê concredá unuí pruncu asié lucru delicatu? Cum n'a prevediutu elu acésta stanca? Dar' nu érá tempulu a mai cugetá despre cele trecute, fâra a veni spre delaturarea reului venitoriu. Uniculu remediú vindicatoriu e acela, ca elu, contele de Cheratnecu, sê descopere singuru, naintea judecâtií, adeverulu. Acésta descoperire, sciá elu bine, va trage dupa sine prinderea, arestarea, si judecarea lui la mórte de câtra tribunalulu revolutiunariu. Elu a sciutu acésta, dar nu s'a retrasu neci pe unu minutu. — „Acésta e detorinti'a mea“ si-díse elu, „si eu cauta sê o implinescu fâra considerarea urmârilor.“

Cu graba parasi deci birtulu, si-si luá calea câtra Pontivy. La intrarea sa in orasiu observá unu tumultu mare de ómeni.

IX. Sentinti'a.

Salonulu tribunalului judecatorescu érá indesatu de tierani si negutietori de cai. Cei mai multi erau ca martori. Sermanulu Paulu siedeá pe scaunulu inculpatiloru, cu capulu plecatu spre peptu, si ascultá cele aduse in contra' lui. Casnicii lui Toma, arendatorelui vilei La Sausaie, documentau cu totii portarea cea buna si fidela a lui Paulu. Insu-si presedintele, miscatu de portarea lui cea intielépta, de blandéti'a lui, si de tristéti'a si supunerea lui, carea se vedea din faci'a lui, fórte afabilu, fâra imputâri, l'a provocatu a da deslucire in caus'a celoru dóue-dieci si cinci Luisdori.

Paulu numai atât'a a aflatu cu cale sê respunda: „Eu nu potu sê spunu, numai atât'a dechiaru, câ nu i-am furatu. Dar' neci nu i-am primitu de la óre care furu, eu n'am neci o legatura cu furii, eu am fostu tot-deuna de omenia, eu jorú naintea lui Ddieu.“ —

„Bine! inse spune de unde ai tu banii acestia?“ — Paulu tace.

Acésta tacere constanta a inculpatului a iritatu fórte paciinti'a procurorului de statu, si a inceputu din tóta patim'a a-lu inculpá, si poftea esecutarea celei mai aspre dreptâti contra inculpatului, carele e asié de teneru, si asié de impietritu. Advocatulu aperatoriu, firece numai oficiose chiamatu, nu se frangea pré tare a-lu aperlá. Apoi si pe langa aceea, considerandu sum'a cea mare de bani in manile inculpatului si resistinti'a lui de a respunde la cele mai grele întrebâri, facea aperlarea mai cu nepotintia. Atât'a potea aperatoriu, carele de inocinti'a clientului seu érá convisu, singuru a face, ca sê reclamedie la grati'a judetiului.

In asié cercustâri dara judecat'a lui Paulu érá sigura. In momentul candu judecatorii se redicara a se retrage pentru consultare secreta, presedintele, petrunku de condolintia, a socotitu sê facea cea din urma incercare, dóra lu-va plecá spre descoperirea lucrului acestuia. „— Judetiulu va luá in consideratiune descoperirea ta, si sentinti'a va fi mai blanda“ — díse câtra Paulu.

La aceste blande cuvinte, Paulu a tresaritu. Carcere, desonóre, unu viitoriu plinu de rusíne, aceste erau, ce potea elu acum asceptá. Elu s'a redicatu sub acésta presiune; pucin'a rosiétiá din faci'a lui, resufflarea lui cea adanca, constatau fric'a si lupt'a sa cu sine insu-si, câ-ci in elu se luptau cu unu focu nespusu simtiementulu seu de detorintia de una parte, si fric'a de o péta rusínatóre pentru viitorime de alta parte. Acestu momentu pentru Paulu a fostu celu mai fiorosu dar si celu mai serbatorescu.

Vediendu-lu presedintele câ se scolá si voesce a vorbi, s'a plecatu câtra elu, ca sê-lu asculte, érá in adunare domniá o tacere mormentalá. Acésta tacere si ascultare inse se mai prolongi, câ-ci Paulu stá dreptu in susu, cu o privire melancolica, si ca mutu. De odata si-puse man'a pe inima, ca cum ar fi voitu sê o oprésca in baterea ei, érá cealalta o redicá la ochi, si erumpandu in lacrimi, se lasá éra-si pe scaunu.

Acuma nu se mai potea perde tempulu cu elu, tóte incercâri remasera desierte a poté scóte din elu ceva; judecatorii se retrasera pucinelu, apoi éra-si ocupa locuríle loru de judecata, ca sê se pronuncia sentinti'a adusa.

X. Eliberarea.

In momentul acesta s'a escatu unu tumultu extraordinariu in adunare. Presedintele statú pucinelu. Sgomotulu inse luá dimensiune si mai mare, si se potea observá unu barbatu, carele întrebuintiá tóte midilócele, ca sê-si facea cale printre multíme, fâra a luá in séma vatemâri de la acei pe carii i impingea din calea sa. O palaria lata i acoperiá capulu, si miscâri, ce le facea, delaturandu ómenii din cale, nu lasau tempu

a-i observá si trasurile fechiei sale. In urma strabatù pintre multîme, si se opri facia cu judetiulu, aci si-luá palari'a de pe capu. O eschiamare ca dintr'o gura: „Contele de Cheratnecu“ cutremurá salonulu.

Elu a fostu in persóná. Ochii lui cadiura mai antâiu pe inculpatulu, carele frapatu si confusu de vederea contelui se incercá a se scolá si a vorbí, unu semnu alu contelui inse lu-retienú. Sgomotulu nu voiá sê aiba capetu in adunare.

„Acesta e unu aristocratu“ se audîra câte-va voci din adunare. — „Prindeti-lu“ — resunara alte voci.

Esilatulu standu nemiscatu, cu fruntea redicata, cu o cautatura seriósa si liniscita, asceptá cu adanca despretiure, pana ce sgomotulu si batjocurile s'au mai domolitu.

Dupa ce presiedintele a restauratu pacea, s'a redicatu deferintele publicu. — „Cetatiene!“ dîse elu câtra contele, „in contra dtale s'a emis unu semnamentu de prigonire, eu debue sê esoperediu esecutarea lui.“ — „Domnulu meu“ respunse contele-cu tóta recél'a, „eu voiú plinî detorinti'a mea; éra dvóstra veti plinî detorinti'a dnuiloru vóstre, déca ve va placé“ — Apoi se indreptá câtra presiedintele: „Prunculu acesta e inocinte;“ dîse cu unu tonu apesatu. Descoperirea, carea elu cu constantia necredîbila vi o-a denegatu, vi o facu eu . . . Eu sum, celu ce i-am datu cei dóue-dieci si cinci Luisdori, cari s'au aflatu la densulu. Elu a tacutu, sciindu câ prin numirea numelui meu, mi-va aduce arestarea mea. Elu s'a sacrificatu pentru mine, inse eu nu potu primî acestu sacrificiu. Acuma, dupa ce eu singuru am aretatu adeverulu, süm gata a primî tóte consecintiele lui.“ „Domnulu meu!“ se întórse contele câtra acusatorele publicu, „acésta erá detorinti'a carea aveam sê o implinescu, si implinirea acestei detorintie a fostu pentru mine cu multu mai torturósa, de câtu e acea detorintia pentru dvóstra, carea o aveti de implinitu in privinti'a persónei mele.“

Dupa aceste cuvinte se duse câtra Paulu, carele entusiasmata si fâra a-i sta cineva in contra, se redicá de pe scaunu, si se aruncá in bratiulu contelui. Acesta l'a stensu la inim'a sa, si l'a inundatu cu sarutâri. — „Tu esti o inima brava nobila“ — dîse contele câtra Paulu, „eu sum pierdutu, dar tu esti mantuitu.“ Si acestu barbatu de rangu inaltu strangea in bratiiele sale pe prunculu poporului de rendu, carele nu mai potea de lacreme a-i respunde nimicu.

Multîmea, ca martore oculara a acestei scene, cautá cu mirare spre aceste dóue fiintie, si nu potea crede simpatî'a loru un'a câtra alt'a. Murmuritur'a contra esilatului a incetatu. Sgomotulu amerintietoriu s'a inlocuitu cu o amirare adanca si plina de respectu. — Adunarea erá miscata pana la suffetu. Si insusi judecatorii s'au uimitu, miscatu si confundatu, si devenira in perplesitate.

(Finea va urmá.)

DOINE.

I.

Frundia verde din gradina,
Reu me dóre la anima;
Frundia verde 'n plop inaltu,
Me lasá, si a plecatu
Spre unu plaiu indepartatu,
Me lasá sê plangu oftandu,
Si de dorulu seu ardiendu.
Éca drag'a primavéra . . .
Randunelele vinu éra,
Dar baditi'a meu nu vine,
Dóra s'a uitatu de mine.
Trandafirulu impupesce,
Badea meu nu mai sosese.
Tóte florile 'nflorescu,
Numai eu me vestediescu.
Tóte-su vesele, voióse,
Numai viéti'a mea-e doiósa.
Ah baditia, ce pecátu!
Câ de mine te-ai uitatu.

II.

Frundia verde printre bradi,
Semptu dorere si necasu.
Vine mandr'a si se duce,
Doru mi-lasa, doru mi-aduce.
Vine mandr'a ér se 'ntórce,
Pieptulu meu dorereá-lu storce.
Bate ventu, nu mai incéta,
Dorulu mandrei me sagéta.
Bate ventulu caldu si rece
Doru-e mare si nu-mi trece.
Frundia verde 'n poenitia,
Multu intardfi puiculitia,
De-ai sci tu cum patimescu,
Plansuri cum me napadescu.
Frundia verde de pe lunca,
Dorulu teu amaru m'alunga,
Si din luna si din noru
Eu cetescu totu alu teu doru.
Vina, angerele balaiu,
Câ-ci e negru alu meu traiu.
Hai, te rogu pe Dumnedieu,
Si alina dorulu meu!

Oradea-mare.

Maria Suciu.*)

*) Poesiór'a „Rug'a unei june“ din nrulu 7 alu fôiei nóstre atragandu atentiunea mai multoru stimati cetitori ai nostri, ne rogara sê li descoperimu numele autóroi. Acuma dara ni luaramu libertate a pune sub aceste doine (inspirate totu de aceea-si lira frageda, carea intonase „Rug'a unei june“) intregulu nume alu stin. autóre. Totodata ne rogámu de indulgentia, déca cumva prin acésta indiscretiune amu fî vatematu modesti'a uneia dintre cele mai zelóse si brave dame romane din Ungaria.

Red.

ADRESE GRATULĂTORE.

Eminintele nostru deputatu, dlu dr. Iosifu Hodosiu, in septemana trecuta a capetatu trei adrese gratulatore, una din Brasiovu cu optu-dieci de subscrieri, alta de la profesorii si cetatienii din Blasiu, si a trei'a de la tenerimea studiosa in Blasiu, cari urmédia aice:

I.

Domnule! Cu ajutoriulu unei legi electorale feudalitice si artificiose, maiortatea dietei tranne se prefacu la 1865 in minoritate; era dupa aceea vócea tieri nóstre fú innedusita prin câte-va apucature absolutitice ale nefericitei politice sistatóric. Tiér'a nóra fú chiamata, ca in batai'a de jocu, ca sê-si apere interesele sale in diet'a Ungariei; in adeveru inse, tocma si la Pest'a, s'au deschisu usiele numai boieriloru tieri, pentru cá poporulu din tóte clasele mai neci decum nu este reprezentatu.

Domnia Ta, Domnule, desgustatu profundu prin strigatori'a nedreptate ce se facu si astadata marelui Principatu Trannia, pré charei nóstre patrie, ca unulu dintre vechii campioni ai autonomiei aceleiasi, cum si ai libertatii nationale dreptu intielesese, indata de la redeschiderea dietei ungurene nu ai pregetatu a fi cu luare aminte la ori ce ocaziune, ce tí-s'a datu ca sê aperi batjororitele si calcatele drepturi ale patriei si ale natiunei nóstre, si se infrunti aroganti'a si urgi'a seculara, pe care unii ar' vré sê arunce asupra poporului nostru, ca D. Ta te-ai spusu loru in facia, cá tier'a e a tuturo-ru, nu numai a dumnilor.

In 8. martiu a. c., D. Ta, Domnule, inspiratu de simtiulu dreptatii si intristatu totodata in nobilulu D. Tale sufletu de mesur'a cea absolutistica, ce se intenta de nou asupra marelui Principatu Trannia, ti ai redicatu din nou vócea petrundietória in favórea acestei tieri nefericite; era cu acést'a ai mai adausu unu meritulu la câte aveai.

Crede Domnule, cá vócea D. Tale a vibratu prin arteriele nóstre, a redicatu sperantiele si a petransu in tóte clasele societátiei tranne, pe cei pucini in credintia i-a intaritu, pe renegati i-a rusinat.

Primesce deci, Dle pré-onorate, asigurarea sincerei nóstre recunoscintie si caldurósele nóstre salutári fratiesci.

Brasiovu, 22. martiu 1867.

(Urméza 80 de subscrieri.)

II.

Domnule! Pre candu invingatorii de la 17. februaru a. c. tienu iubileu pretotindene in celu mai mare entusiasmu, pre atunci noi de langa campulu libertatii ne trezimu uimiti de evenemintele, ce nu le acceptamu, si mai multu, suntemu convinsi cá natiunea romana intréga, care inainte cu 19. ani a depusu in acestu locu juramentu solemnulu de credintia si alipire catra tronulu,

catra cas'a domnitória, precum si catra patri'a si natiunea sa propria — stá pre cugete si tiene la o pusetiune de observare de tóte ce se intempla — deducandu la urmári funeste din stramutările produse in acea díua.

Din cele ce se petrecu, deducemu, cá strainii aru voi in presentu a sciscitá bucuosu, cá inim'a natiunei romane, in asta situatiune atátu de grea, cum bate? in câtrau si pentru ce bate?

Ea inse, in medi-loculu astoru entusiasme, s'a aretatu in chiar' poterea sa; ea le-a spusu seriosu, si nu odata ci de repetíte-ori, cá bate numai si numai pentru dereptate si egalitate in patri'a sa sempre autonoma, sempre independinte; si era cá peste aceste margini ea nu are lipsa a trece; peste pragulu patriei nu voiesce a pasi.

Si dupa atâte vertuti si sacrificie secularie, pentru tronulu, dinastia, statu si pentru patri'a sa, ce avea natiunea sê dorésca alta decâtu a i-se impleni odata acele acceptári pré juste.

Inse, tóte indesiertu. Amagita in drepturile eastigate, ea pare, fara conditiune, sacrificata egoismului si egemoniei unei natiuni, ale cárei aspiratiuni paru a nu ajunge neci odata culmea.

Dar' tempulu nu este inca la capetulu seu. Natiunea firma in virtutea sa cauta cu sperantia in venitoriu. Acesta este in man'a lui Domnedieu. Si Domnedieu lu-póte face, si pentru santieni'a causei, trebe sê-lu faca si mai bunu si mai ferice.

Si pana atunci inse, ea are sê arete, cá are si spiritu de viétia si inima neinfranta; cá-ci altminteru va fi taréita ca cadavrulu täreitu de rapitóric, si impartítu in ascunsele lor.

Si aci, ea pretinde de la fiii sei probe de viétia si de virtute. Ea-i povóca pe totu, ce e mai santu, a nu-si uitá de chiamarea lor, si pretinde a nu o parasí si-a nu o lasá, spré a fí trasa la mormentu, avendu inca díle si mai bune si mai ferice de a trái.

Domnule! D. Ta, care ai intielesu acést'a vóce, si si ai sciutu apretiuu pré multu pretensiunea cea mai drépta a natiunei, ti-ai implinitu detorinti'a de fiu credintiosu alu ei si alu patriei, candu in siedinti'a dietei de 8. martiu a. c. ai redicatu cuventulu cu tóta resolutiunea pentru aperarea autonomiei si independintiei Tranniei si a drepturiloru nóstre legale.

Onóre eroului atletu!

Si precandu D. Ta ai indeplinitu fapt'a, care in impregiurarile presenti caracteriséza pre barbatulu inspiratu de celu mai curatu simtiu nationalu, si de celu mai mare patriotismu, pre barbatulu celu mai statornicu in principii, si resolutu in lucrarile sale: pre atunci si noi impliminu o detoria placuta venindu a-ti descoperi simtiemintele cele mai cordiale de stima si onóre.

Venimu Dle, a-ti dechiará, cá tóte cele ce ai espresu in cuventulu din 8. martiu a. c. cu privire la nu-

litatea uniunii, ce se pretinde ca fapta, sunt expresiuni ale inimei noastre.

Venimu a-ti spune, că noi incuviintiâmu modulu desfasiuratu in acea siedintia pentru deslegarea cestiunii de uniune a Tranniei — in casu candu nu s'ar poté evitá cu totul; — si cá cu conditiunile espuse de a ise pastrá autonomi'a si independinti'a legislatória si guvernamentale, ne potemu invoí.

Se poté câ tempulu, ce ar' fi in stare a-ti imparte tributulu cuvenitu pentru devotamentulu D. Tale, nu va veni curendu; fii inse securu, câ natiunea scie recunosce pre fiii sei credintiosi; éra istori'a nu va fi avara a insemná atributele ce le-ai meritatu.

Ddiu si simtiemintele nobile ce te-au condusu pana aici pre carier'a grea percursa, sê te conduca si de aci inainte, si te ascurâmu, câ aspiratiunile D. Tale sunt si voru fi identice cu ale noastre.

Primesce, Dle, inca odata expresiunea cea mai sincera a simtiemintelor noastre de stima si de aderintia.

Blasiu, 22. martiu 1867.

(Urméza subscrierea profesorilor, unoru negutietori si altoru cetatieni din Blasiu.)

III.

Pré onorate domnule! Nimicu nu poté atrage asié tare instintulu si spiritulu omenescu — ca patri'a si natiunea. Nimicu nu poté amari mai tare natur'a romanului — ca nerecunoscerea numeróseloru lui sacrificie, ca rapirea fara de lege a patriei lui si aruncarea sub tutoratulu unei natiuni arogante. Si éراسi nimicu nu poté dá o bucuria mai mare inimei romanesci ca desteritatea si resemnatiunea, ce o a-ti manifestatu intru rumperea nodului gordianu pre aren'a furtunosá a dietei din Pesta, care fú pregatitu de sange si limba straina spre nimicirea autonomiei si independentiei Transilvaniei, a pré dulcii noastre patrie.

Domnedieulu popóreloru ajuta totdeauna dereptulu, dara cere sacrificiuri — si astfelu discriminela mari naseu barbati mari. D. vóstra, Domnule, ati avutu curagiulu si desteritatea de a spune in diet'a din Pesta, câ *uniunea* nu e neci legale neci fapta complinita, si cu acésta ati datu impulsu intregi romanime la o noua activitate; dvóstra ati aretatu, câ o natiune, care-si are patria si legi, nu poté trece in patria straina si sub legi straine.

Pré stimat domnule, noi junimea studiósá la gimnasiulu completu din Blasiu invetiandu a cunósce pre barbati natiunii noastre, suntemu convinsi despre nenumeratele merite ce aveti pentru patri'a romana, si cunóschemu pe deplinu aplicarea ce nutriti pentru dulcea nostra natiune — din léganu si pana in momentulu presinte: éra de acum inainte literele éterne ale numelui D. Tale sunt inradecinate in inimele noastre. Si asié de aici din departare, din vechiulu centru alu apostoliei

romane, venimu cu bucuria a ve exprime tener'a nostra bunavointia si fragedulu nostru devotamentu, care vilu pastrâmu multiamindu-ve ferbinte pentru inceputulu ce ati facutu in venitoriulu nostru.

Primiti dar', pré onorate Dle si bravu anteluptatoriu alu scumpei nostre natiuni, expresiunea simtiemintelor inimei noastre.

Dupa care ve ascurâmu, câ o viia si pretiuita aducere aminte a numelui D. vóstre se va pestrá in sinulu nostru, si rogandu totodata pre atotpotentelu creatoriu, ddiuulu dereptáti si egalitáti, ca sê ve indelunge firulu vietii sanetóse pentru binele patriei si natiunii — suntemu ai D. Tale pré plecati si intimi stimatori.

Blasiu, 21. martiu 1867.

Tenerimea studiósá la gimnasiulu completu din Blasiu.

Proverbe romane.

- 69) Nu-e frumosu cine se tiene, ci-e frumosu cui-sjede bine.
- 70) Nimene nu poté amblá cu carbune aprinsu sê nu se arda.
- 71) N'aretá lupului padurea.
- 72) Cine bine léga, bine desléga.
- 73) Nu díce hopu pan'ei sarí in jocu!
- 74) Fug'a e rusinósá, dara sanetósá.
- 75) Cum e tiesetura, asié e aibetura.
- 76) E lesne a díce, dara a nevoia a face.
- 77) Ap'a trece, petrele remanu.
- 78) Nu poti fi si cu pui, si cu óua, si cu closica grasa.
- 79) A remasu ca schióp'a de dantiu.
- 80) Nu-su totu-deun'a pascile.
- 81) Nu stau covrigii pe gardu.
- 82) Nu cautá omulu canelui, ci celui a cui e oanele.
- 83) Cine maneca mai demanétia, mai departe ajunge.
- 84) Nu este inceputu fara sevirsítu.
- 85) Langa multe mósie, móre copilulu.
- 86) E lesne a iertá, inse a nevoia a uitá.
- 87) Córd'a pré intinsa pe urma se rumpe.
- 88) Fala góla straitia usióra.
- 89) Lucrulu de furatu ajunge predatu.
- 90) Mai multu sciu puii decâtu closic'a.
- 91) Vulpea nu se prinde la lupta cu ursulu.
- 92) Spune-mi cu cine te 'nsotiesci, si ti-voiu spune cine esti.
- 93) De ce cadi mai de susu, d'aceea te dóre mai tare.
- 94) De nu cura, picura.
- 95) Nu vede padurea de copaci.

Publicate de

Teodoru Manu.

Ce e nou ?

Cu anima dorerósa incepemu acuma rubric'a acésta, câ-ci suntemu siliti a spune cetitoriloru nostri o scire trista, a anuntiá o perdere natiunala. Splendórea legistiloru romani, agerulu apertoriu alu dreptátii, marele natiunalistu si patriotu romanu, fostu Comite Supremu alu Aradului,

GEORGIU POPA

nu mai este intre cei vii. Mórtea cruda i ciuntá firulu vietii vineri in 29 martiu demanéti'a la siese óre in Aradu.

Sub prim'a impresiune a dorerei profunde nu suntemu in stare sê apretiuimu perderea natiunii prin mórtea acestui barbatu. Cugetarea nóstra se intuneca . . . pén'a ni cade din mana . . . si anim'a se 'néca in suspine, oftandu :

Fia-i tierin'a usióra si memori'a binecuentata !

* * (*Despre incoronare*) foile incepu a publicá feiurite specialitáti. In ajunulu incoronárii, precum si in cele dóue sere urmatóre cetátile sorore se voru ilumina; in ajunulu incoronárii va fi unu grandiosu conductu de facti, la care afara de corurile vocale d'aice, voru luá parte si unele din orasiele din pregiuru; a dóu'a séra va fi unu maretiu focu artificiosu pe Dunare. In tóte trele serile se voru arangiá petreceri poporale, ér in teatre voru fi representatiuni gratis. Tóte comunele tierii voru fi reprezentate la incoronare; din diferite parti ale tierii plugari in costumulu loru natiunala voru depune inaintea Maj. Sale produptele agriculturei si ala industriei. Pentru primirea nenumerate-loru óspeti in Pesta si Buda se voru improvisá siatre de lemne, si ca comunicatiunea intre cetátile soróre sê se intemple cu usioretate, voru face anume pentru festivitátea asta dóue punti de nái.

* * (*Diet'a Ungariei*) in decursulu septemanei trecute a continuatu debaterile in generalu a supra proieptului in privinti'a afaceriloru comune. In fine vineri, dupa ce vr'o siese-dieci de vorbitori abdísera de conventu, debaterile se inchiara, si in siedinti'a de sambeta proieptulu se primí cu mare majoritate de basa pentru debaterile speciale. Totu in siedinti'a de vineri se verificá deputatulu Alexandru Bohatielu, ér alegerea lui Moisiu se nimici, din cauza cá dinsulu se dechiará inainte, cumca nu scie magiáresce.

* * (*La ministeriulu de interne,*) precum cetimu in foi, numai intr'o septemana optu sive de recursuri pentru diregatorii au so-itu.

* * (*Majest. Sa imperatulu*) in marti'a trecuta a facutu o excursiune la Gödöllö spre a véná. Cu Mai. Sa fura cont. Juliu Andrassy, b. Bela Wenkheim, gen. cont. Waldstein, adjutantulu Fehérváry si deputatulu Ivánka. Vénatulu se incepu in paduriti'a de la Kerepes si 21 de becatie picara, dintre cari imperatulu impusca 11. Dejunulu se tienu in castelulu din Gödöllö. Dupa médiadi Maj. Sa merse pe campi'a de la Sz. Király si visitá cerbii de acolo. Poporulu in tóte locurile lu-pri-mí cu strigate de bucuria. La Gödöllö se intemplá si óresi-care neplacere. Anume o féta din poporu se apropiá atátu de tare de caruti'a alergátóre, încátu vest-

mentulu ei se acatiá de rót'a carutiei si o trase cáti-va pasi pe pamentu. Maj. Sa delocu sarí in picioere si demandá cocieriului sê steie, ér ministrulu presiedinte se coborí iute din cocia si aredicandu fét'a ametíta si ranita numai usioru, o dede cunoscutiloru ei.

* * (*Cart'a Romaniei,*) despre care aduseramu si noi scirea, cá a peritu, s'a gasitu in magazinulu unui antiovariu, carele o cumperase cu siese florini.

* * (*Domnitoriulu Romaniei in Pesta.*) „Presse“ serie, cumca la incoronare Mihaiu, principele serbescu, si Carolu, Domnitoriulu romaniloru, asísdere se voru infatísia.

* * (*In palatiulu din Buda*) se arangieza salónele imperatesei, din care cauza se póte sperá, cá Maj. Sa asísdere va veni la Buda-Pesta.

* * (*Necrologu.*) Nicolau Marcu, administratoru la manastirea Silvasiului de Campia, de demultu celu d'antáiu profesoru de fisica si matematica in Blasiu, langa nemoritoriufu Simeonu Barnuti, a repausatu in 27 fauru. Fia-i tierin'a usióra !

* * (*Cetatieni romani.*) Domnitoriulu Romaniei Carolu I. a promulgatu legea de a se acordá drepturile de cetatieni romani dloru William Edward Gladstone, Ihon Arthur Roebuck, Jules Michelet, Edgard Quinet, St. Marcu Girardin, Joanu Enrich Abdolonyme Ubicini si Paulu T. Bataillard.

* * (*La asociatiunea din Aradu,*) precum intieleseramu, s'a alesu notariu dlu Ioanu Goldisiu.

* * (*Arturu Görgey,*) renumitulu conducatoriu alu óstei magiare in revolutiunea din 48/9 a capetutu iertare spre a se poté rentorná in patri'a sa. Densulu inse nu vre sê se folosésca de acésta gracia, ci va remané si de acuma inainte in Victrinu.

* * (*Negutiatori de peri.*) Fiindu cá dupa mód'a de acuma damele póta peru lungu si mare, si asié multe sunt silita a suplini vitregimna naturei cu peri falsi: jidovii incepura a merge pe la sate spre a cumperá peru de la tierance; pentru obiectele ce li vendu ei, nu mai ceru bani, ci peru, — asié pretiulu unei cârpe de 50 cr. e o bucla.

Literatura si arte.

*(Poesia populara.) Cunoscutul literatu alu... dale tomu din baladele poporului romanu. Mai tardiu intr' unu numeru ore-care vomu publicá unu articolu specialu despre acésta colectiune interesanta. Pan' atun-ce ne grabim a trage atentiunea publicului a supra acestei carti, insemnandu, cá pretiulu unui esemplariu e 50 cr. ér pe hartia de velinu 1 fl.

*(Diuaru nou.) La Bucuresci apare unu diuaru nou de doue ori pe septemana sub titlulu: „Perseverantiá“ si sub redactiunea dlui Alesandru Candiano.

Din strainetate.

*(Candu trebuie sê te'nsori?) Nu demultu a esítu o carte in Anglia, carea spune cá fetele pana la etatea de 21 de ani, ér barbati pana la 28 de ani n'aru trebui sê pasiesca la casatoria. Si a nume despre femeii inarosece aceea, cá cu câtu ani se marita mai degraba inaintê de 21 de ani, de atátia ori trei ani pierdu din viétu'a loru, séu cu atát'a imbetranescu mai curendu.

*(Omulu acesta e surdu.) Foiletonistulu unei foi prusesce scrie urmatórea anecdota. Unu oficialu de telegrafu nu departe de Berlinu fu silitu sê mérga putín-telu de a casa, deci se rogá de muiera, carea chiar maturá in chilía, ca sê-lu chiamo indata ce va vedê, cá aparatulu face semnu. Nu peste multu telegrafistulu se rentorná si spre mare mirare a lui gasi pre muiera vorbindu singura in tonu inaltu. Ce fu asta? De câte ori aparatulu telegrafu facu semnu, biét'a femeia se duse si strigá intr' insulu: „Domnulu vine delocu!“ — „Ce faci dta aici?“ o intreba telegrafistulu. — „Omulu acesta de buna séma e surdu“ respunse femeia indignata. „acum a celu putínu de diece ori i am spus, cá dta vii delocu, si dinsulu totu nu mai incéta a da semnu.“

*(Rossini) nu demultu a scrisu unu imnu pentru espusetiunea din Parisu. Acésta opera musicala se va esecutá de catra band'a militara imperatésca. Caruntulu maestro in dílele trecute fiindu de fatia la o proba, laudá zelulu si istetímea bandei.

*(Cununi'a) contelui de Flandria cu prince's'a Maria Hohenzollern se va intempra in 25. aprile. Mirés'a e de 22 ani si frumósa, ér mirele are o fatia despre care delocu nu se póte intari asié ceva.

Economicu.

Cum sê se póta produce si érn'a radiche de luna?

Seminti'a de radiche mai antáiu se umediesce in apa calda, se pune in locu caldu si se tine acolo pana incoltíesce. Apoi se incaldiescu bine 2. óle de o marime asemenea, unulu se umple cu pamentu grasu, si seminti'a se acopere intrénsulu si apoi se acopere cu celu alaltu hárbu séu óla, pre care debue sê se acomodeze bine; dupa asta se pune in o pivnitia calda. Acolo apoi debue udate cându si cându ca sê nu se usce.

N. F. N.

Gacitura de siacu.

De Basiliu Siuteu.

siertu 36	a- 47	na, 8	re 57	In- 24	iu- 59	ce 10	re, 53
ju- 7	to- 44	de- 25	tá- 48	Din 9	ta- 56	na, 23	bescu! 60
Soiu 46	ca 27	ca 42	bescu? 15	te 58	Jo- 61	Ta- 54	cau- 11
me 43	tia 6	pescu; 45	de 36	t'a, 49	iu- 116	Vul- 63	spu- 22
ni- 28	vi- 37	Bu- 16	de 41	sifu- 62	un- 35	sa 12	ne, 53
ti- 5	doru 40	su- 29	cá 50	te 13	canu. 64	se-ti 31	de 34
escu. 30	die- 17	ne 38	bá 3	soiu 32	nu 4	ti- 52	Nu'a- 1
Cestu 39	fe- 7	Nu 31	le mi 18	pe 57	tre- 2	cumu, 33	sciui 20

Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gâciturei de semne din nr. 10.

Destépta-te romane
Din somnulu celu de mórte,
In care te adancira
Varvarii tei tirani!

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnişoare: Elena Bocanu, Iana Nana, Vergina Olariu n. Fogarasiu, Veronica Almasiu, Alesandra Popoviciu, Agatia Romanu, Ecaterina Lelea, Emilia Puticiu, Veronica Bocosiu n. Popu, Iosifa Philimonu, Juliana Siarcadi, Maria Nicolaeviciu, Augusta Schelegia, Irina Perényi n. Muresianu, Catarina Craciunescu, Sidonia Sacosianu, si de la domni loanu Opreanu, Ioanu Miculescu, Dionisiu Valeanu, Petru Simtionu, Moise Boeriu, Nicolau Olariu, Basiliu Siuteu, Stefanu B. Popoviciu.

POST'A REDACTIUNEI.

Lautariulu celu saracu. Comedia in doue acte. E unu opu primitivu, care nu merita a se publicá. Ce sê faem cu manusriptulu?

Cavalerulu. Novela. De óra-ce in critisarea dvóstre atí fostu fórté aspre, amu inceputu a ceti cu interesare optlu acesta. Póte cá in originalu suna mai frumosu, dar traducerea asta rea nu ni-a incantatu delocu. Apoi numai lungimea ei e destula cauza, ca sê n'o publicámu. Diece díle vomu pastrá manusriptulu.

Proprietariu, redactoru, respundiatoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.

S'a tiparitu in Pest'a 1867. prin Alesandru Kocsi (in tipograf'a lui Érkövi, Galgóczy si Kocsi.) Plati'a de pesci Nr. 9.